

Farligt halsband!

Av Anders Hallgren

Det har kommit ett halsband avsett för träning av hundar. Upphovsman är Cesar Millan, mannen i TV serien från USA som går i TV 4, på TV 4+ för närvarande. Det är ett stryphalsband som är konstruerat så att det stryper högt upp på halsen, alldeles bakom öronen.

Meningen med den placeringen är att det ska göra ont. Därtill är det tunt, så att det ska kunna tränga in ordentligt.

Känsliga nerver

Runt halsen finns ett antal nerver som går ut från kraniet. Ju högre upp de sitter, desto mer ytligt ligger de. Längre ner på halsen är de skyddade av muskler, men högre upp, speciellt uppe bakom öronen, är de något ytligare.

En av dessa nerver, trigeminus, grenar sig till tre ställen i hundens ansikte. Enligt den kände engelske hundpsykologen Roger Mugford använder man tryck mot denna nerv i kinesisk tortyr, eftersom det medför så stark smärta vid tryck på den.

Muskler klämmer på nerver

Anita Lundin, Gnesta, är massageterapeut med specialisering på kraniosakral terapi och bioenergitterapi. Hon varnar för effekter på nerver när muskeltonusen blir för hög, det vill säga när muskler spänns och sväller på grund av påverkan av halsbandet i nacken, just där halsbandet kläms åt. Hon nämner speciellt kranialnerv 9 (Glossopharyngeal), kranialnerv 10 (Vagusnerven) samt kranialnerv 11 (Assessoriska nerven). Dessa tre nerver löper ut genom ett hål i skallbasen och löper sedan längs nackens sidor, framåt och nedåt.

Ska hundar alls ha halsband

Med tanke på informationen om vad påverkan av de här nerverna samt trigeminusnerven kan åstadkomma, bör man ifrågasätta om vi ska använda halsband på våra hundar överhuvudtaget, i synnerhet måste man ifrågasätta strypande halsband.

Om hundar drar i dessa stryphalsband eller blir utsatta för ryck, löper de risk för skador och smärtor via nerverna i nacke- och halsregion. De oskyddade delarna framtill på halsen kan också bli skadade. Likaså är nacken, just vid kotorna, relativt oskyddad, med risk för att det uppstår ett kraftigt tryck på dessa kotor vid hårda ryck. Den undersökning som jag gjorde för ett tiotal år sedan (Hallgren, 1994/2005) visade på ett tydligt samband mellan påverkan av halsband och förändringar i halskotpelaren.

Blodet stasas

Förutom den direkta (direkt påverkan på nerver) och indirekta (muskler som trycker på nerver) som speciellt strypande halsband kan medföra, har jag under åren sett en annan vanlig företeelse. Hundar spänner musklerna runt halsen när halsbanden kommer på. Det här gäller framför allt om hundarna drar i kopplet eller om de ofta blir ryckta i kopplet.

När musklerna spänns släpper de inte igenom blodet lika lätt. Spända muskler hindrar ju blodflödet. När sådant sker hos människor uppstår vad man kallar spänningshuvudvärk. Enligt flera veterinärer jag talat med torde exakt samma sak kunna vara fallet med hundar. Dessutom

har jag och andra gång på gång kunnat visa hur problembeteenden kan minska eller helt försvinna hos hundar genom massage på nacken. Det har då varit hundar som haft spända muskler där.

Ju tunnare halsband desto farligare

Ett tunt halsband tränger naturligtvis djupare in i köttet – det är avsikten. Det blir då ”effektivare” i den meningen att det åstadkommer större smärta och hunden lyder följaktligen snabbare - av rädsla. Men risken för skador ökar också ju tunnare halsbandet är.

”Effektiv” placering

Man har sedan flera decennier sett att effekten av ryck i kopplet blir mycket starkare när man placerar halsbandet upp under öronen. Det är till exempel vanligt att hundar skriker till när man rycker i den placeringen. Det nya halsbandet som lanseras sitter konstant uppe under öronen och utgör hela tiden en potentiell risk för smärta, beroende på hur man handskas med kopplet.

Används vid problembeteenden

Dessvärre så används ryck i det här halsbandet (eller halsband som flyttas upp bakom öronen) främst för att straffa hundar som har problembeteenden. Och det är effektivt för stunden, eftersom det gör så ont. Men folk som provar märker att det bara är tillfälliga effekter, som alltid när man försöker bli av med problem genom att straffa.

Den effekten som du ser på TV sitter inte i länge, om man inte fortsätter att utsätta hunden varje gång den gör utfall eller vad den nu gör. Det innebär att man måste utsätta hunden för upprepade smärta i dagar, veckor, månader, kanske år...

Det kallas för ”quick-fix” och medför en tillfällig effekt som alla okritiska blir så imponerade av att de inte uppfattar hundens smärta. Ler tränaren dessutom så får man intrycket av att det här inte alls är farligt, smärtsamt och skadligt.

Orsakerna måste utredas

Bakom varje problembeteende finns en mängd orsaker, inte bara, som många felaktigt tror, att hunden är trotsig eller struntar i hundägarens vilja. Det är som ett isberg. Det du ser, problembeteendet, är bara symtomen, toppen på isberget. Men under isen finns mängder med orsaker som påverkar hunden. Kan du kartlägga dessa och åtgärda dem, behöver du ofta inte ens träna och bråka med hunden. Problemen försvinner när orsakerna försvinner. Det är sånt en hundpsykolog arbetar med.

Djurskyddslagen

Jordbruksverket har nu förbjudit användande av tagghalsband med hänvisning till djurskyddslagen. Då Cesar Millans halsband medför ännu värre smärta och dessutom risk för skador, får vi hoppas att detta går samma öde till mötes.

Det är dessutom fullständigt onödigt att ta till sådana redskap. Vi har så många andra sätt att träna på som inte gör illa våra hundar. Ju fler redskap du måste ta till, desto sämre är du som tränare. De bästa hjälpmedlen är ödmjukhet och inlevelseförmåga.

Referenser

Hallgren, A. *Ryggproblem hos Hund*. Eget förlag, 1:a uppl. 1994, 2:a uppl. 2005. Kan rekvideras via Gingers BokBox, tfn 0738 24 63 64 (så länge lagret räcker).
Lundin, A. *Personlig kommunikation*. 2007